

Comisia
Europeană

© Shutterstock, 2022

Educația, formarea
și învățarea pe tot
parcursul vieții

Educație și formare profesională

Competențe pentru prezent și pentru viitor

Acest document nu poate fi considerat drept o luare de poziție oficială a Comisiei Europene.

Luxemburg: Oficiul pentru Publicații al Uniunii Europene, 2022

© Uniunea Europeană, 2022

Politica de reutilizare a documentelor Comisiei Europene este reglementată prin Decizia 2011/833/UE a Comisiei din 12 decembrie 2011 privind reutilizarea documentelor Comisiei (JO L 330, 14.12.2011, p. 39). Cu excepția cazului în care se prevede altfel, reutilizarea prezentului document este autorizată în temeiul unei licențe Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0) (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>). Aceasta înseamnă că reutilizarea este autorizată, cu condiția ca sursa documentului să fie recunoscută și să fie indicate orice modificări.

Pentru orice utilizare sau reproducere a unor elemente care nu sunt deținute de Uniunea Europeană, este posibil să fie necesară solicitarea permisiunii direct de la titularii drepturilor respective.

PDF ISBN 978-92-76-43601-0

doi:10.2767/148246

KE-06-21-179-RO-N

HTML ISBN 978-92-76-43574-7

doi:10.2767/597406

KE-06-21-179-RO-Q

Educația, formarea
și învățarea pe tot
parcursul vieții

Educație și formare profesională

Competențe pentru prezent și pentru
viitor

Cuprins

Cuvânt-înainte	6
Introducere privind educația și formarea profesională.....	8
Beneficiile educației și formării profesionale	10
Graficul 1: Rata de ocupare a forței de muncă de către absolvenții recentți ai educației și formării profesionale și ai învățământului general (cu vârsta între 20-34 de ani), 2020	10
Evoluția peisajului educației și formării profesionale	11
Graficul 2: Procentajul cursanților din ciclul secundar superior înscriși în ciclul secundar superior de educație și formare profesională, 2017-2019.....	11
Viziunea UE privind educația și formarea profesională	12
O scurtă descriere a politicii UE de educație și formare profesională.....	13
O abordare nouă și cuprinzătoare privind educația și formarea profesională	15
Stimularea reformei pe întreg teritoriul Europei	16
Angajamente concrete la nivel național.....	19
Acțiuni și inițiative în sprijinul statelor membre.....	20
Centre de excelență profesională (CoVEs).....	21
Competențe ecologice și digitale	21
Sprijin consolidat pentru ucenicii	22
Săptămâna europeană a competențelor profesionale.....	22
Profiluri profesionale de bază europene	22
Evaluări inter-pares privind asigurarea calității la nivelul sistemului de educație și formare profesională	22
Microcertificate.....	22
Finanțare	23
Anexa	24

1

Cuvânt-înainte

Europa trece printr-o perioadă de tranziție. Transformările ecologice și digitale sunt esențiale pentru un viitor durabil și aduc atât oportunități, cât și provocări. Ne propunem, de asemenea, să ieșim mai puternici din pandemia COVID-19, folosind această perioadă de transformare pentru a crea noi oportunități și locuri de muncă care să stimuleze redresarea Europei.

Nicolas Schmit, comisarul european pentru locuri de muncă și drepturi sociale

© Uniunea Europeană

Pe măsură ce industriile și ocupațiile se schimbă, la fel se vor schimba și nevoile angajatorilor și cerințele impuse lucrătorilor. Educația și formarea profesională (EFP) de înaltă calitate joacă un rol esențial în asigurarea faptului că oamenii au competențele potrivite pentru a aborda provocările socioeconomice și pentru a prospera în viața personală și profesională. Acest lucru este valabil atât pentru tinerii de astăzi, cărora EFP le oferă o cale ușoară de intrare pe piața forței de muncă încă din învățământul obligatoriu, cât și pentru adulții care trebuie să se perfecționeze și să se recalifice pentru a se adapta la o lume a muncii în schimbare.

Uniunea Europeană (UE) este de mult timp lider în ceea ce privește promovarea și investițiile în EFP. Recomandarea Consiliului privind EFP pentru competitivitate durabilă, echitate socială și reziliență, publicată în 2020, stabilește viziunea cuprinzătoare a UE pentru viitorul EFP. Obiectivul nostru este de a face din EFP o opțiune atractivă și de înaltă calitate pentru toți cursanții.

În timp ce Comisia deschide calea cu o gamă largă de inițiative politice, instrumente de sprijin și mecanisme de finanțare la nivelul UE, statele membre au puterea de a transforma reformele necesare în realitate. Statele membre au aprobat

deja și s-au angajat să ia acțiuni concrete prin Declarația de la Osnabrück. Acum este momentul să întreprindem aceste reforme și să contribuim la realizarea viziunii noastre colective pentru EFP în Europa.

Îmi face o deosebită plăcere să scriu cuvântul-înainte al acestei broșuri, care prezintă viziunea noastră asupra EFP și asistența care este disponibilă pentru sprijinirea statelor membre în acest proces. Încurajez cu tărie statele membre să profite de aceste instrumente pentru a-și consolida și moderniza sistemele de EFP, în beneficiul tuturor părților interesate de EFP – și, în cele din urmă, al cursanților – din întreaga Europă.

Nicolas Schmit, comisarul european pentru locuri de muncă și drepturi sociale

2

Introducere privind educația și formarea profesională

Orice persoană din Europa ar trebui să aibă acces la educație, formare și învățare pe tot parcursul vieții, indiferent dacă locuiește într-un oraș mare sau într-o zonă rurală izolată. [Carta drepturilor fundamentale a UE](#) recunoaște accesul la educație și la formare profesională și continuă ca fiind un drept fundamental.

[Primul principiu al Pilonului european al drepturilor sociale](#) este dreptul la educație, formare profesională și învățare pe tot parcursul vieții, inclusiv și de înaltă calitate, iar al patrulea principiu, referitor la sprijinul activ pentru ocuparea forței de muncă, subliniază, de asemenea, că orice persoană are dreptul la educație și formare continuă și la asistență pentru a-și îmbunătăți perspectivele de încadrare în muncă.

Aceste drepturi urmăresc să garanteze că fiecare persoană poate participa pe deplin în societate, poate face o tranziție cu succes pe piața muncii și poate prospera în carieră și în viață. Angajatorii au nevoie, de asemenea, de lucrători cu competențele potrivite pentru locurile de muncă de astăzi și de mâine, pentru a sprijini tranziția verde și digitală a Europei și pentru a se redresa în urma impactului pandemiei de COVID-19.

Competențele se află în centrul eforturilor UE de a face din această viziune o realitate. Prin inițiative precum [Agenda pentru competențe în Europa](#), [Spațiul european al educației](#) și [Planul de acțiune privind educația digitală](#), UE depune eforturi pentru a dezvolta competențe mai bune și pentru a construi sisteme de educație și formare rezistente și orientate spre viitor, care să fie adaptate la era digitală.

Educația și formarea profesională (EFP) sunt esențiale pentru acest proces, după cum se subliniază în [Recomandarea Consiliului privind EFP pentru competitivitate durabilă, echitate socială și reziliență](#), adoptată în noiembrie 2020. În paralel, statele membre ale UE și alte câteva țări au aprobat [Declarația de la Osnabrück](#), care stabilește un angajament de a lucra în direcția unor acțiuni concrete pentru a dezvolta în continuare EFP în Europa până în 2025.

Ce este educația și formarea profesională?

Recomandarea Consiliului definește „educația și formarea profesională” ca fiind „educația și formarea care vizează să înzestreze tinerii și adulții cu cunoștințele, abilitățile și competențele necesare în anumite profesii sau, mai pe larg, pe piața muncii”. Acestea pot fi furnizate în contexte formale și informale, la toate nivelurile [Cadrelui european al calificărilor \(CEC\)](#). EFP este sectorul de educație și formare profesională cel mai apropiat de piața muncii. Această formă adaptată de educație și formare este extrem de importantă și eficientă, deoarece asigură competențe care pregătesc lucrătorii pentru cariere și ocupații specifice, oferind în același timp competențe transferabile valoroase și răspunzând în mod eficient nevoilor economice.

Această broșură rezumă viziunea cuprinzătoare a UE pentru viitorul EFP și activitatea pe care UE o desfășoară împreună cu statele membre pentru a realiza această viziune. Broșura analizează importanța reformelor în domeniul EFP la nivel național și principiile-cheie ale acestor reforme și prezintă inițiativele cheie care deschid drumurile la nivelul UE.

Dacă sunteți o **parte interesată în domeniul EFP** – cum ar fi o autoritate națională sau regională, un practician, un director de școală sau un profesor, un formator sau un centru de formare,

un serviciu de ocupare a forței de muncă sau un manager de resurse umane – această publicație oferă o lectură esențială cu privire la reformele și inițiativele-cheie care se desfășoară la nivelul UE și la posibilul sprijin financiar care este disponibil.

Dacă sunteți un **cursant EFP**, puteți citi și această broșură pentru a afla mai multe despre EFP și beneficiile sale. Aceasta vă va ajuta să înțelegeți modul în care UE și statele sale membre vă sprijină în dezvoltarea personală și profesională pe parcursul întregii vieți profesionale.

Beneficiile educației și formării profesionale

Fie că se adresează tinerilor aflați la început de carieră sau adulților care doresc să se perfecționeze sau să se recalifice, EFP le oferă cursanților competențe care le sprijină dezvoltarea personală și profesională:

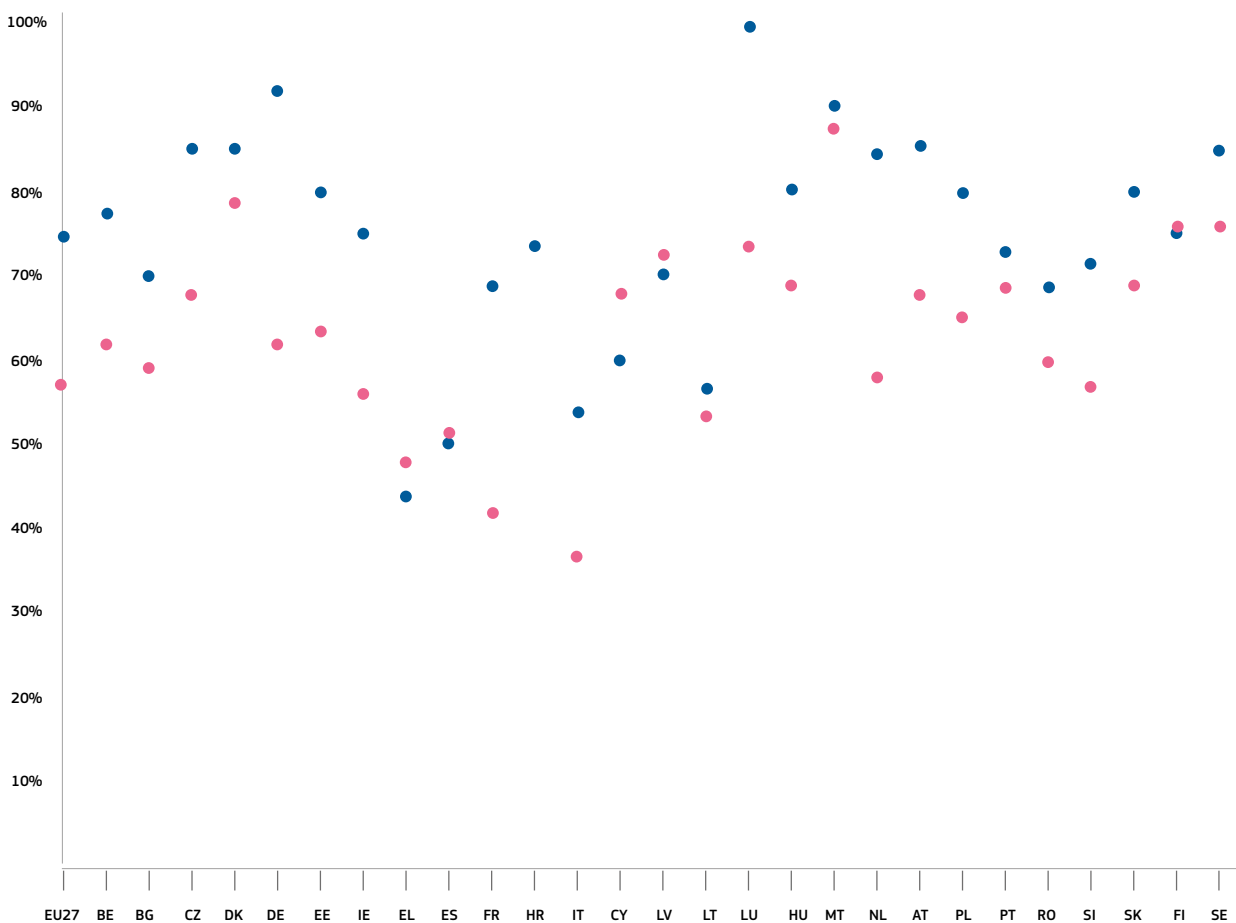
- EFP pregătește tinerii pentru a intra cu succes în viața activă;
- îi ajută pe cei care au un loc de muncă să își îmbunătățească continuu competențele;
- le permite să se adapteze la cerințele în schimbare ale câmpului muncii sau să negocieze schimbarea locului de muncă;
- îi ajută pe șomeri să dobândească competențele de care au nevoie pentru a se reintegra pe piața muncii;

- mai general, le conferă cursanților cunoștințele, competențele și caracteristicile necesare pentru a se dezvolta pe plan profesional, social și personal.

În întreaga UE, absolvenții recentii ai programelor EFP (la nivel liceal și postliceal) tind să aibă un potențial de angajare semnificativ mai mare decât absolvenții recentii ai învățământului general, potrivit datelor din graficul 1 și din anexă. Potrivit Eurostat, rata de ocupare a forței de muncă pentru absolvenții EFP cu vârste cuprinse între 20 și 34 de ani era de 76,1 % în 2020, față de doar 58,3 % pentru absolvenții de învățământ general de aceeași vârstă. Această tendință a fost evidentă și la nivelul fiecărei țări în mod individual, 20 de state membre înregistrând rate de ocupare a forței de muncă mai mari în rândul absolvenților de EFP și doar cinci state membre înregistrând rate mai mari în rândul absolvenților de învățământ general. Aceste statistici demonstrează eficacitatea programelor de EFP în ceea ce privește asigurarea competențelor care îi fac pe cursanți mai apti de muncă și mai pregătiți să intre pe piața muncii.

Graficul 1: Rata de ocupare a forței de muncă de către absolvenții recentii ai educației și formării profesionale și ai învățământului general (cu vârsta între 20-34 de ani), 2020

Sursa: Eurostat (EU-LFS, 2020)

● Absolvenți recentii ai EFP¹

● Absolvenți recentii ai învățământului general²

¹ Datele pentru Luxemburg (LU) nu erau disponibile pentru 2020 la momentul publicării, prin urmare, graficul prezintă cifrele pentru 2019.

² Datele pentru Croația (HR) nu erau disponibile la momentul publicării

Evoluția peisajului educației și formării profesionale

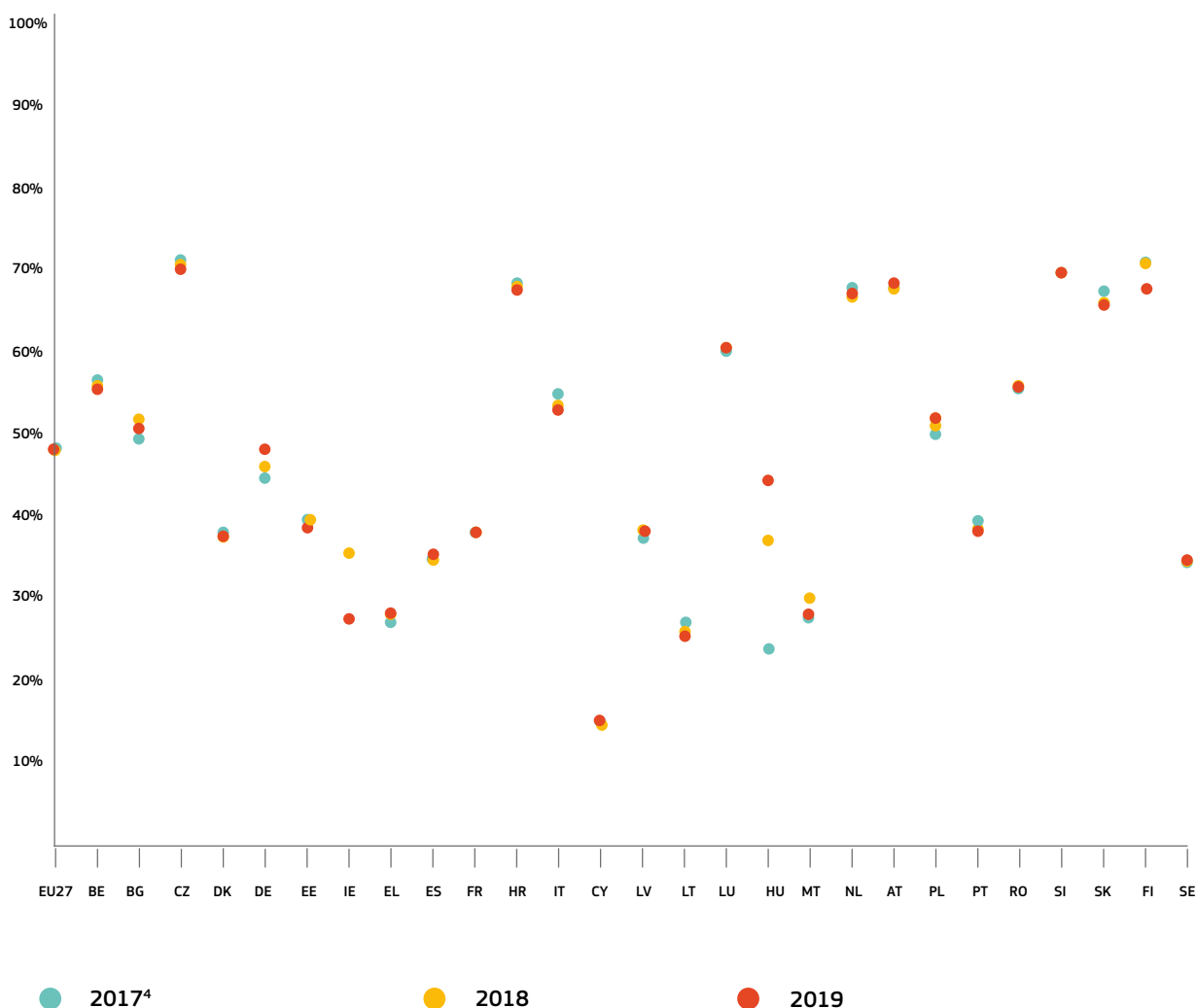
În mod tradițional, programele EFP au fost văzute ca o modalitate de a pregăti cursanții pentru locuri de muncă în ocupații cu calificare medie. Chiar dacă aceste ocupații sunt în declin, ele continuă să reprezinte cea mai mare parte a locurilor de muncă disponibile în prezent pe piața muncii. Cu toate acestea, nevoia de lucrători mai calificați a deschis, de asemenea, calea pentru extinderea calificărilor EFP la niveluri superioare. Având în vedere acest lucru și având în vedere beneficiile abordării foarte personalizate a educației și formării profesionale, EFP nu ar mai trebui să fie considerată ca fiind destinată doar ocupațiilor cu calificare medie. EFP poate satisface nevoile cursanților de toate vârstele care urmează o gamă largă de ocupații la diferite niveluri de calificare.

EFP joacă deja un rol important în peisajul european al învățământului secundar superior. Aproximativ jumătate (48,4 %) din totalul cursanților înscriși în învățământul secundar superior sunt înscriși în programe EFP. Cifrele globale de participare variază foarte mult de la un stat membru la altul, de la 70,8 % în Slovenia și 70,5 % în Cehia, la doar 26,1 % în Lituania și 16,9 % în Cipru. În perioada cuprinsă între 2017 și 2019, aproximativ jumătate dintre statele membre ale UE au înregistrat creșteri procentuale ale participării, în timp ce cealaltă jumătate a înregistrat scăderi, relevând diferențe minore în ceea ce privește tendințele dintre statele membre.³ Cifrele pentru toate statele membre sunt prezentate în graficul 2 și incluse ca tabel în anexă.

³ Trebuie remarcat faptul că cele mai recente date disponibile sunt din 2019 și, prin urmare, nu reflectă încă un eventual impact al pandemiei COVID-19.

Graficul 2: Procentajul cursanților din ciclul secundar superior înscriși în ciclul secundar superior de educație și formare profesională, 2017-2019

Sursa: Eurostat (UOE, 2019)

⁴ Datele pentru Irlanda (IE) nu sunt disponibile pentru 2017

3

Viziunea UE privind educația și formarea profesională

Politicile de formare profesională solide sunt esențiale pentru promovarea unei forțe de muncă calificate, pregătite și adaptabile și a unor piețe ale forței de muncă care să fie receptive la schimbările economice. UE a pus bazele pentru sprijinirea peisajului EFP în Europa printr-o serie de inițiative, inclusiv principii și obiective-cheie pentru viitorul EFP.

O scurtă descriere a politicii UE de educație și formare profesională

Politicile UE promovează și consolidează de mult timp EFP în întreaga Europă; încă din 1963, UE a stabilit principiile generale pentru punerea în aplicare a unei politici comune de formare profesională și a înființat Comitetul consultativ pentru formare profesională (CCFP). De la începutul secolului XXI, politica UE se concentrează foarte mult asupra EFP, în special în urma lansării în 2002 a strategiei europene pentru cooperare consolidată în domeniul educației și formării profesionale (așa-numitul „Proces de la Copenhaga”). Ulterior, au fost introduse instrumente cheie, precum [Europass](#) și [Cadrul european de calificări pentru învățarea de-a lungul vieții \(CEC\)](#), pentru a îmbunătăți transparența competențelor și calificărilor. Programele emblematice de finanțare, cum ar fi [Fondul social european Plus \(FSE+\)](#) și [Erasmus+](#), sprijină educația, formarea, competențele și învățarea pe tot parcursul vieții.

În urma crizei financiare, politica UE a urmărit să investească în continuare în EFP de înaltă calitate pentru a promova o creștere inteligentă, durabilă și favorabilă incluziunii și pentru a combate ratele ridicate ale șomajului în rândul tinerilor, concentrându-se în special pe promovarea învățării la locul de muncă, pe asigurarea calității, pe îmbunătățirea accesului la EFP, pe consolidarea competențelor-cheie și pe dezvoltarea profesională a formatorilor EFP. O inițiativă-cheie în acest context este [Garanția pentru tineret](#), care, începând din 2013, utilizează EFP pentru a facilita tranziția tinerilor pe piața muncii. Mai recent, [Planul de cooperare sectorială](#) privind competențele s-a axat pe remediarea lacunelor de competențe sectoriale, inclusiv prin dezvoltarea de programe și calificări EFP, iar [Clasificarea europeană a aptitudinilor, competențelor, calificărilor și ocupațiilor \(ESCO\)](#) a contribuit la îmbunătățirea clasificărilor multilingve ale aptitudinilor și calificărilor.

Principalele organisme de guvernare ale UE pentru cooperarea în domeniul educației și formării profesionale

Statele membre, partenerii sociali și Comisia discută inițiativele referitoare la EFP în cadrul reuniunilor **Comitetului consultativ pentru formare profesională (CCFP)** și ale **directorilor generali pentru EFP (DGVT)**.

Din 1963, CCFP asistă UE în punerea în aplicare a politicii sale în domeniul EFP. În practică, CCFP acoperă domeniul mai larg al EFP și al învățământului pentru adulți, reflectând faptul că politicile în materie de EFP sunt, de obicei, integrate în sistemele mai largi de educație și formare.

Reuniunile DGVT reunesc reprezentanți la nivel înalt ai ministerelor responsabile cu EFP din 35 de țări, împreună cu partenerii sociali europeni. DGVT discută cu regularitate politicile strategice în materie de EFP și reformele la nivel național și își asumă un rol orientat spre viitor pentru a oferi o direcție pentru cooperarea europeană în domeniul EFP.

Începând din 2002, reuniunile DGVT au contribuit la consolidarea cooperării în domeniul EFP între statele membre, țările candidate, țările Asociației Europene a Liberului Schimb/Spațiului Economic European și partenerii sociali europeni, ca parte a **Procesului de la Copenhaga**. Acesta este un proces voluntar întreprins de țări cu scopul de a îmbunătăți performanța, calitatea și atractivitatea EFP în Europa

Agențiile UE care sprijină cooperarea în domeniul educației și formării profesionale

[Cedefop](#), Centrul European pentru Dezvoltarea Formării Profesionale, a sprijinit cooperarea în domeniul EFP și a contribuit la evoluția agendei politice încă de la înființarea sa în 1975. Cedefop colaborează cu Comisia Europeană, cu statele membre ale UE și cu partenerii sociali pentru a contribui la dezvoltarea, promovarea și punerea în aplicare a politicilor în domeniul EFP, al competențelor și al calificărilor.

Cedefop oferă informații, cercetări, analize și dovezi la intersecția dintre EFP și piața muncii. Lucrările Cedefop acoperă: sisteme EFP; ucenicii; EFP și cursuri de perfecționare pentru adulți; orientarea, validarea învățării și finanțarea EFP; calificări și cadre de calificări; profesori și formatori; inteligența în materie de competențe și viitorul muncii, cu accent pe competențele ecologice și pe digitalizare. În calitate de platformă pentru factorii de decizie politică, partenerii sociali, cercetătorii, experții și alți actori din domeniul EFP și de pe piața muncii, Cedefop promovează schimbul de cunoștințe și învățarea politicilor. Aceasta joacă un rol esențial în monitorizarea punerii în aplicare a priorităților și acțiunilor definite în Recomandarea Consiliului privind EFP și în Declarația de la Osnabrück.

[Fundația Europeană de Formare \(ETF\)](#) asistă țările vecine în reformarea sistemelor lor de educație, formare profesională și a pieței muncii. Cu o experiență de peste 25 de ani, ETF colaborează îndeaproape cu guvernele, întreprinderile și partenerii sociali la nivelul UE pentru a valorifica la maximum abilitățile și competențele oamenilor. În prezent, fundația sprijină dezvoltarea umană în 29 de țări învecinate cu UE. Aceasta urmărește să promoveze mobilitatea și incluziunea socială, să reformeze sistemele de educație și formare și să echilibreze sistemele cu nevoile pieței muncii.

Agenda pentru competențe în Europa din 2020 a stabilit obiective cantitative pentru upskilling (îmbunătățirea competențelor existente) și reskilling (formarea de noi competențe) pe o perioadă de cinci ani. Cele 12 acțiuni ale Agendei se concentrează pe încurajarea colaborării între statele membre, întreprinderi și partenerii sociali pentru a le permite oamenilor să se angajeze în procesul de învățare pe tot parcursul vieții și pe utilizarea bugetului UE ca un catalizator pentru deblocarea investițiilor publice și private în competențe. Agenda funcționează în sinergie cu Spațiul european al educației și cu Planul de acțiune privind educația digitală pentru a îmbunătăți competențele digitale și pentru a crea un spațiu european holistic pentru învățare, de care să beneficieze toți cursanții, profesorii și instituțiile.

[Pactul pentru competențe](#) este prima dintre acțiunile emblematică din cadrul Agendei pentru competențe în Europa și invită organizațiile publice și private să își unească forțele și să întreprindă acțiuni concrete pentru îmbunătățirea competențelor existente și formarea de noi competențe în Europa. Agenda pentru competențe în Europa a anunțat, de asemenea, o inițiativă privind conturile pentru învățare individuală, cu scopul de a facilita accesul la formare pentru adulții care fac parte din populația activă și de a le permite acestora să gestioneze cu succes tranzițiile pe piața muncii.

Educația și formarea profesională în contextul mai larg al politicii UE

Educația, formarea și competențele se află în centrul politicii UE. Pactul verde european, Noua strategie industrială pentru Europa, Planul de acțiune privind economia circulară și Strategia UE privind biodiversitatea, toate subliniază rolul important al competențelor și al formării profesionale în susținerea creșterii durabile și a tranziției către o economie verde. Strategia pentru IMM-uri pentru o Europă sustenabilă și digitală subliniază valoarea competențelor pentru întreprinderi, în timp ce Strategia pentru egalitatea de gen 2020-2025 subliniază importanța competențelor în combaterea stereotipurilor de gen și în realizarea unui echilibru între femei și bărbați în multe profesii. NextGenerationEU, planul menit să scoată UE din pandemia COVID-19, prevede, de asemenea, o finanțare specială pentru EFP, având în vedere obiectivul său de a face Europa și economia sa mai verzi, mai digitale și mai puternice ca niciodată.

O abordare nouă și cuprinzătoare privind educația și formarea profesională

Recomandarea Consiliului privind EFP pentru competitivitate durabilă, echitate socială și reziliență definește principiile-cheie pentru a se asigura că EFP oferă oportunități de învățare de calitate pentru tineri și adulți. Recomandarea pune un accent deosebit pe creșterea flexibilității, pe oportunități sporite de învățare la locul de muncă și de ucenicie și pe o mai bună asigurare a calității.

Inspirată de [avizul din 2018 al CCFP](#) privind viitorul educației și formării profesionale după 2020, recomandarea Consiliului stabilește o viziune pentru o politică EFP care:

- înzestrează tinerii și adulții cu cunoștințele, aptitudinile și competențele necesare pentru a prospera pe piața muncii și în societatea în evoluție, pentru a gestiona redresarea și tranziția echitabilă către o economie verde și digitală, în perioade de schimbare demografică și pe parcursul tuturor ciclurilor economice;
- favorizează incluziunea și egalitatea de șanse și contribuie la realizarea rezilienței, a echității sociale și a prosperității pentru toți;
- promovează sistemele europene de educație și formare profesională într-un context internațional, astfel încât acestea să fie recunoscute ca o referință la nivel mondial pentru cursanții din învățământul profesional.

Recomandarea stabilește, de asemenea, următoarele obiective la nivelul UE, pe care urmărește să le atingă până în 2025:

- cel puțin **82 %** din absolvenții de EFP să ocupe un loc de muncă;
- **60 %** dintre proaspeții absolvenți de EFP să beneficieze de o formă de învățare la locul de muncă în timpul studiilor;
- **8 %** din cursanții de EFP să urmeze un program educațional în străinătate.

Primul și al treilea obiectiv se bazează pe obiectivele de referință existente ale ET 2020 privind capacitatea de inserție profesională a absolvenților și mobilitatea în EFP, în timp ce al doilea se bazează pe [Recomandarea Consiliului din martie 2018 privind un Cadru european pentru ucenicii de calitate și eficace](#).

Stimularea reformei pe întreg teritoriul Europei

Statele membre s-au angajat să pună în aplicare acțiuni de sprijinire a reformelor EFP la nivel național, împreună cu partenerii sociali și alte părți interesate relevante. Aceste reforme la nivel național sunt esențiale pentru realizarea viziunii privind EFP.

Reformele ar trebui să se bazeze pe următoarele principii, care prevăd că EFP ar trebui...

- **să se adapteze cu agilitate la schimbările de pe piața muncii:** statele membre ar trebui să instituie cadre și măsuri adecvate pentru a se asigura că EFP oferă o combinație echilibrată de competențe și răspunde rapid la evoluția cererii de pe piața forței de muncă (prin mecanisme de anticipare a competențelor, de exemplu). Învățarea la locul de muncă și ucenicurile, în special, sunt abordări eficiente pentru a asigura relevanța EFP pe piața muncii;
- **să se concentreze pe flexibilitate și oportunitățile de evoluție:** statele membre ar trebui să se asigure că programele EFP sunt personalizate și centrate pe cursant. Acest lucru ajută la obținerea unui angajament puternic și face ca parcursurile EFP să fie mai atractive, ceea ce duce la creșterea capacității de inserție profesională. Calificările profesionale ar trebui să fie defalcate în unități mai mici și în rezultate ale învățării relevante, permițând actualizarea flexibilă a conținutului și personalizarea acestuia în funcție de nevoile individuale;
- **să fie un motor al inovării și al creșterii:** EFP ar trebui să facă parte din strategiile economice, industriale și de inovare, inclusiv cele legate de redresare și de tranziția verde și de tranziția digitală. Instituțiile de EFP ar trebui să dispună de o infrastructură de ultimă generație și de strategii de digitalizare, iar formarea EFP ar trebui adaptată și extinsă pentru a promova dobândirea de competențe antreprenoriale, digitale și verzi, în special pentru adulți. Acest lucru ar trebui să contribuie la pregătirea Europei pentru tranziția verde și digitală și să sprijine profesiile foarte solicitate;
- **să fie o opțiune atractivă bazată pe furnizarea modernă și digitalizată a competențelor și a cursurilor de formare:** Statele membre ar trebui să facă EFP mai atractivă prin inovare și modernizare, în special în ceea ce privește noile medii de învățare, instrumente și metode de predare, cu un accent deosebit pe digitalizare. Sistemele de educație și formare ar trebui să permită parcursuri verticale și orizontale între EFP, învățământul școlar general, învățământul superior și educația adulților;
- **să promoveze egalitatea de șanse:** Programele EFP ar trebui să fie incluzive și accesibile pentru grupurile vulnerabile, cum ar fi persoanele cu handicap, persoanele fără competențe sau calificări, minoritățile, persoanele care provin din familii de migranți și persoanele care au mai puține oportunități din cauza mediului socioeconomic sau a zonei în care locuiesc. Măsurile specifice și formatele flexibile de formare pot contribui la prevenirea părăsirii timpurii a educației și formării profesionale și la sprijinirea tranziției de la școală la locul de muncă;
- **să se bazeze pe o cultură de asigurare a calității:** [Cadrul european de referință pentru asigurarea calității \(cadrul EQAVET\)](#) se bazează pe un set de descriptori indicativi comuni și de indicatori de referință comuni pentru asigurarea calității în EFP, aplicați atât la nivel de sistem, cât și la nivel de furnizor, în funcție de contextul național. Punctele naționale de referință EQAVET (PNR) au rolul de a reuni părțile interesate la nivel național și regional și de a contribui la dezvoltarea și punerea în aplicare în continuare a cadrului EQAVET.

Cadrul european de referință pentru asigurarea calității (cadrul EQAVET) și Sistemul european de credite pentru educație și formare profesională (ECVET)

Recomandarea Consiliului privind EFP din noiembrie 2020 înlocuiește Recomandările anterioare privind EQAVET și Sistemul european de credite pentru educație și formare profesională (ECVET), care au fost adoptate în 2009.

EQAVET stabilește un cadru de referință pentru a sprijini statele membre în vederea îmbunătățirii calității sistemelor lor de EFP și a creșterii transparenței în ceea ce privește mecanismele de asigurare a calității în EFP. Pe parcursul celor 10 ani de punere în aplicare, EQAVET a stimulat reformele în sistemele naționale de asigurare a calității, deși nu a contribuit în mod semnificativ la îmbunătățirea transparenței în ceea ce privește mecanismele de asigurare a calității. În plus, acesta a fost aplicat mai ales în cadrul EFP inițiale în școli.

EQAVET este consolidat de un cadru EQAVET actualizat, inclus în Recomandarea privind EFP, care pune accentul pe calitatea rezultatelor învățării, pe certificare și evaluare, pe consultarea părților interesate, pe rolul profesorilor și al formatorilor, pe învățarea la locul de muncă, pe învățarea digitală și pe flexibilitate. La nivelul UE sunt introduse evaluări inter pares privind asigurarea calității pentru sistemele de EFP, pentru a îmbunătăți învățarea reciprocă, a face mai transparentă asigurarea calității și a consolida încrederea reciprocă între statele membre.

ECVET a fost creat pentru a îmbunătăți recunoașterea, acumularea și transferul rezultatelor învățării. Acesta urmărește să sprijine mobilitatea și învățarea pe tot parcursul vieții, precum și instituirea unui sistem de credite UE în domeniul EFP. ECVET a contribuit la îmbunătățirea mobilității prin utilizarea și documentarea unităților și a rezultatelor învățării aferente. Cu toate acestea, conceptul de puncte ECVET nu a fost, în general, aplicat, iar ECVET nu a condus la dezvoltarea unui sistem european de credite în EFP.

Recomandarea Consiliului a înlocuit Recomandarea ECVET prin includerea principiilor-cheie ale fostului instrument ECVET legate de flexibilitate, în timp ce instrumentele de sprijinire a mobilității cursanților din învățământul profesional (contractul de studii și memorandumul de înțelegere) vor fi dezvoltate în continuare în cadrul altor instrumente ale UE (de exemplu, Erasmus+). Pentru calificările profesionale de la nivel postliceal și terțiar, se va continua să se aplice [Sistemul european de acumulare și transfer al creditelor de studii \(ECTS\)](#).

Acțiunile întreprinse de statele membre, sprijinite de cooperarea UE în domeniul EFP și de principiile de mai sus, ar trebui să facă din EFP o opțiune agilă, flexibilă și atractivă, bazată pe egalitatea de șanse și pe o cultură a asigurării calității. În mod specific, acțiunile ar trebui:

- **Să promoveze și să sprijine parteneriate durabile pentru guvernarea EFP** la nivel regional și sectorial, în conformitate cu contextele naționale și, acolo unde este cazul, prin parteneriate public-privat. Acțiunile ar trebui să implice partenerii sociali și toate părțile interesate relevante, inclusiv:
 - instituțiile EFP;
 - industrii și întreprinderi de toate dimensiunile;
 - servicii publice și private de ocupare a forței de muncă;

- profesori și formatori EFP, precum și reprezentanți ai acestora;
- organisme intermediare (cum ar fi camerele de industrie, comerț și meserii);
- organizații profesionale și sectoriale;
- coordonatori naționali pentru Garanția pentru tineret, FSE+ și alte inițiative ale UE;
- sectorul tehnologiei informației;
- Centre de excelență profesională (CoVEs);
- clustere; organizații ale cursanților și ale părinților; și autorități locale, regionale și naționale.

Cooperarea între părțile interesate din domeniul EFP la nivel național este esențială pentru a se asigura că reformele sunt bine concepute și puse în aplicare și că sunt bine înțelese la nivelul practicienilor și al altor părți interesate.

- **Să utilizeze cât mai bine instrumentele de transparență.** Acțiunile ar trebui să utilizeze instrumente, inclusiv Cadrul european al calificărilor, Europass, ESCO și ECTS, pentru a spori recunoașterea competențelor, a calificărilor și a rezultatelor perioadelor de învățare în străinătate. Prin intermediul Europass, de exemplu, cursanții își pot înregistra experiențele, competențele și calificările într-un profil online și

pot avea acces la orientare profesională, la informații privind experiențele de mobilitate și acreditările digitale, pot primi sugestii și pot căuta oportunități de învățare și de angajare.

- **Să utilizeze cât mai bine fondurile și instrumentele UE care sprijină reformele și/sau investițiile în EFP.** Acțiunile ar trebui să stimuleze continuarea investițiilor în EFP, atât din partea sectorului public, cât și a celui privat. A se vedea secțiunea „Finanțare” pentru exemple de fonduri și instrumente ale UE.
- **Să definească măsuri care să se bazeze pe dispozițiile și cadrele financiare naționale existente până în mai 2022** (așa-numitele „planuri naționale de punere în aplicare”). Aceste măsuri ar trebui să se concentreze pe integrarea digitalizării și a sustenabilității mediului în întregul sector EFP.

[Comunitatea practicienilor europeni din domeniul EFP](#) din cadrul Platformei electronice pentru educația adulților în Europa, de exemplu, are ca scop consolidarea comunității EFP în întreaga UE. Punând accentul pe învățarea online/de la distanță, competențele verzi, incluziunea socială și mobilitatea cursanților, aceasta îi ajută pe practicieni, cum ar fi profesorii, formatorii și tutorii din întreprinderi, să fie conștienți de inițiativele politice la nivel european și să coopereze între ei pentru a găsi instrumente și resurse interesante pentru furnizarea de EFP.

Angajamente concrete la nivel național

[Declarația de la Osnabrück](#), care stabilește un angajament de a lucra la diverse acțiuni bazate pe Recomandarea privind EFP până în 2025, a fost aprobată de miniștrii responsabili cu EFP din UE27, din Spațiul Economic European/Asociația Europeană a Liberului Schimb și din țările candidate, de partenerii sociali europeni și de Comisia Europeană. Asociațiile furnizorilor de EFP din UE și reprezentanții cursanților au susținut, de asemenea, declarația.

Aceasta completează recomandarea Consiliului prin definirea unor acțiuni concrete pentru perioada 2021-2025 atât la nivel național, cât și la nivelul UE, concentrându-se pe patru domenii principale:

- **Reziliență și excelență prin EFP de înaltă calitate, favorabilă incluziunii și flexibilă:** O EFP flexibilă și rezilientă ar trebui să fie capabilă să se adapteze la perturbări și să transforme problemele în oportunități. În acest fel, va genera inovare, productivitate și reziliență în economii și societăți la nivel local, regional, național și european. În timp ce EFP îi ajută pe cetățeni să facă față schimbărilor, aceasta ar trebui să îi și abilitizeze să contureze schimbarea. Inovarea în EFP este strâns legată de competențe noi, programe didactice, metodologii de predare și instrumente de previzionare.
- **Instituirea unei noi culturi a învățării pe tot parcursul vieții:** O nouă cultură a învățării pe tot parcursul vieții ar

trebui să le permită indivizilor să beneficieze de orientare profesională pe tot parcursul vieții lor. De asemenea, ar trebui să-i ajute să se angajeze în programe de EFP de calitate și incluzive și să dobândească competențe-cheie pentru a-și gestiona în mod activ educația, formarea și ocuparea forței de muncă cu sprijinul părților interesate.

- **Sustenabilitatea:** Întreprinderile, organizațiile din sectorul privat și inițiativele societale sunt vectori majori ai sustenabilității. Educația și formarea profesională inițială și continuă ar trebui să depună eforturi pentru a încorpora competențe privind durabilitatea în propriile reglementări și practici. Evoluțiile tehnologice sunt, de asemenea, un motor de creștere în multe sectoare, inclusiv în cel al educației și formării profesionale. Mediile de învățare digitale/cu sursă deschisă fac mai accesibilă educația privind dezvoltarea durabilă.
- **Spațiul european al educației și formării și EFP internațională:** Globalizarea piețelor și tendințele demografice înseamnă că sistemele și instituțiile EFP la nivel național, regional și sectorial trebuie să se adapteze și să se modernizeze. Cu toate acestea, oferă, de asemenea, un mare potențial de consolidare a Europei ca centru de educație și formare.

Declarația reprezintă un angajament clar al statelor membre de a îmbunătăți sistemele de EFP în întreaga UE în următorii ani, în sinergie cu principiile și acțiunile din Recomandarea Consiliului privind EFP.

5

Acțiuni și inițiative în sprijinul statelor membre

UE a depus în permanență eforturi pentru a sprijini statele membre în reformele lor în domeniul EFP. UE urmărește să încurajeze cooperarea între statele membre și să faciliteze coordonarea în domeniul ocupării forței de muncă și al EFP, respectând în același timp pe deplin responsabilitatea statelor membre în ceea ce privește conținutul și organizarea acestei formări.

O serie de inițiative ale UE oferă instrumente utile și sprijin pentru părțile interesate din domeniul EFP și pot ajuta statele membre să îmbunătățească calitatea și transparența sistemelor lor de EFP și să facă din viziunea UE pentru EFP o realitate în întreaga Europă.

Centre de excelență profesională (CoVEs) Competențe ecologice și digitale

[CoVE-urile](#) sunt rețele transnaționale de colaborare care urmăresc să stimuleze inovarea și excelența în domeniul EFP. Acestea reunesc o gamă largă de parteneri locali și regionali, inclusiv furnizori de educație și formare profesională (la nivel secundar superior și terțiar), angajatori, centre de cercetare și parteneri sociali, pentru a co-crea „ecosisteme de competențe”. În acest fel, ele contribuie la o economie inovatoare, favorabilă incluziunii și durabilă.

Inițiativa CoVEs este aliniată la Agenda competențelor și la Spațiul european al educației și își propune să înființeze 100 de CoVE-uri, sprijinite prin finanțare Erasmus+, între 2021 și 2027. Aceasta sprijină statele membre, partenerii sociali și furnizorii de EFP în vederea punerii în aplicare a obiectivelor din Recomandarea Consiliului privind EFP și din Declarația de la Osnabrück.

CoVE-urile au atras interesul multor parteneri din întreaga lume – peste 1 700 de organizații din 55 de țări au răspuns la apelul Erasmus+ 2021 – ceea ce demonstrează potențialul lor de a sprijini internaționalizarea EFP europene și stabilirea de parteneriate pe termen lung cu organizații din afara Europei. CoVE-urile pot fi o piatră de temelie pentru realizarea obiectivelor UE de a face din Europa un punct de referință la nivel mondial în ceea ce privește competențele de înaltă calitate.

UE a subliniat importanța acțiunilor de promovare a celor două tranziții, verde și digitală, pentru a face economia europeană mai echitabilă, mai rezistentă și mai durabilă. Cele două tranziții se află în centrul agendei politice a Comisiei, după cum reiese din Agenda pentru competențe în Europa 2020, din Planul de acțiune privind educația digitală și din Pactul verde european.

Instituțiile și sistemele de EFP sunt bine plasate pentru a facilita perfecționarea și recalificarea, care reprezintă o condiție esențială pentru ca tranziția să fie echitabilă și favorabilă incluziunii.

Erasmus+ și [mecanismul de redresare și de reziliență](#) (parte a NextGenerationEU) pot fi utilizate pentru a pregăti persoanele, prin intermediul EFP, pentru oportunitățile de pe piața muncii care rezultă din cele două tranziții.

În plus, vor fi promovate în continuare cursurile intensive de formare digitală, iar DigComp (Cadru de competențe digitale al UE) va fi actualizat pentru a reflecta evoluțiile tehnologice noi și emergente, cum ar fi inteligența artificială, „dataficarea” tuturor aspectelor vieții și competențele ecologice. Un [cadru de competențe similar privind durabilitatea](#) a fost elaborat pentru a crea o înțelegere comună a competențelor-cheie necesare pentru tranziția ecologică.

Platforma [SELFIE](#) (Self-reflection on Effective Learning by Fostering the use of Innovative Educational technologies) este un instrument care sprijină digitalizarea școlilor. Instrumentul este disponibil gratuit și poate fi personalizat de către școli, inclusiv de școlile EFP, pentru a înțelege și integra tehnologia digitală în practicile lor de predare și învățare. SELFIE colectează feedback anonim de la cursanți, profesori și directori de școli prin intermediul unor chestionare cu privire la modul în care este utilizată tehnologia în școala lor. Instrumentul generează apoi un raport cu privire la punctele forte și punctele slabe ale școlii în ceea ce privește utilizarea tehnologiei.

În octombrie 2021, UE a lansat o [extensie](#) a SELFIE care se axează pe învățarea la locul de muncă. Noul modul încorporează opiniile formatorilor din cadrul companiilor, implicând astfel companiile în acest exercițiu, precum și cursanții, profesorii și directorii de școli. Acesta permite școlilor de EFP și companiilor de formare profesională să discute împreună despre cum să digitalizeze cel mai bine educația și formarea pe care le oferă. Deocamdată, această extensie este disponibilă în toate cele 24 de limbi oficiale ale UE ca parte a instrumentului principal SELFIE.

Sprrijin consolidat pentru ucenicii

Inițiative precum Garanția pentru tineret, [Alianța europeană pentru ucenicii \(EAFA\)](#) și [Serviciile de sprijinire a ucenicii](#) reunesc guvernele și părțile interesate pentru a consolida sprijinul pentru ucenicie și pentru a spori gradul de conștientizare și angajamentele de îmbunătățire a EFP.

EAFA reînnoită promovează coalițiile naționale, sprijină IMM-urile și consolidează implicarea partenerilor sociali, inclusiv la nivel sectorial. De asemenea, EAFA mobilizează autoritățile locale și regionale și sprijină reprezentarea ucenicilor în statele membre. Aceasta încurajează uceniile ecologice, digitale și incluzive, care aduc beneficii atât angajatorilor, cât și tinerilor, creând o forță de muncă calificată într-o gamă largă de sectoare. Serviciile de sprijin ale Alianței lucrează pentru a îmbunătăți calitatea stagiilor de ucenicie în Europa prin furnizarea de resurse online și oportunități de networking, permițând persoanelor să se conecteze, să învețe și să acționeze.

Atât EAFA, cât și serviciile de sprijin pentru ucenici vor fi consolidate și impulsionate de UE.

Săptămâna europeană a competențelor profesionale

Începând din 2016, [Săptămâna europeană a competențelor profesionale](#) (Săptămâna EFP/„VET Week”) reunește organizații locale, regionale și naționale pentru a sărbători realizările în domeniul EFP în întreaga Europă. Evenimentul anual crește gradul de conștientizare a potențialului EFP de a crea locuri de muncă și de a sprijini carierele și oferă oportunități de schimb de informații și de bune practici.

Săptămâna EFP este plină de evenimente și activități organizate de parteneri din întreaga Europă și are o temă diferită în fiecare

an, care recunoaște importanța EFP și a competențelor. Numeroși experți sunt implicați în calitate de vorbitori, împărțind din cunoștințele lor cu participanții în cadrul conferințelor sau al schimburilor online. Săptămâna este, de asemenea, o celebrare a Premiilor de excelență în domeniul EFP, care pun în prim-plan oameni și organizații care inspiră.

Profiluri profesionale de bază europene

Profilurile profesionale de bază europene reprezintă un alt element inovator al excelenței și internaționalizării EFP. Aceste profiluri pot defini un set comun de rezultate ale învățării care pot fi utilizate în dezvoltarea de programe comune de educație și formare profesională, calificări și micro-certificate. Aceste profiluri pot facilita mobilitatea cursanților și a lucrătorilor și pot sprijini recunoașterea automată a calificărilor EFP și a rezultatelor învățării în străinătate. Profilurile ar face parte din platforma Europass și ar fi completate, acolo unde este posibil, de conținut profesional digital.

Evaluări inter-pares privind asigurarea calității la nivelul sistemului de educație și formare profesională

Evaluările inter-pares sunt un tip de învățare reciprocă voluntară care urmărește să facă sistemele de asigurare a calității mai transparente și mai eficiente. Recomandarea privind EFP menționează evaluările inter-pares privind asigurarea calității la nivelul sistemului de EFP ca fiind o acțiune concretă care contribuie la consolidarea încrederii și transparenței între statele membre și la îmbunătățirea învățării reciproce în întreaga UE. UE va colabora cu statele membre pentru a spori transparența evoluțiilor naționale în domeniul EFP prin evaluări inter-pares privind asigurarea calității, pe baza activității EQAVET, care a contribuit la mai multe reforme ale sistemelor naționale de asigurare a calității.

MicrocertIFICATE

Un microcertificat este o înregistrare a rezultatelor învățării pe care un cursant le-a dobândit în urma unui volum mic de învățare. Recomandarea Consiliului privind EFP invită Comisia Europeană să exploreze „conceptul și utilizarea microcertificatelor”. MicrocertIFICATELE permit dobândirea de competențe specifice și flexibile pentru a răspunde nevoilor noi și emergente din societate și de pe piața muncii, fără a înlocui calificările tradiționale. MicrocertIFICATELE pot fi concepute și furnizate de o varietate de furnizori în diverse contexte de învățare formale, non-formale și informale.

În decembrie 2021, o propunere a Comisiei pentru o recomandare a Consiliului privind microcertIFICATELE pentru învățarea pe tot parcursul vieții și capacitatea de inserție profesională a evidențiat o definiție și un format comun pentru descrierea microcertificatelor, precum și un set de principii pentru conceperea și emiterea acestora. Aceste pietre de temelie pot fi utilizate de furnizorii de micro-certIFICATELE din întreaga UE, inclusiv de furnizorii de EFP continuă, pentru a sprijini încrederea, calitatea și acceptarea micro-certIFICATELE.

Finanțare

Finanțarea UE joacă un rol esențial în realizarea acțiunilor descrise mai sus și în asigurarea unei dezvoltări și consolidări suficiente a EFP în toate statele membre.

Fondurile și programele UE, cum ar fi NextGenerationEU și pilonii săi, mecanismul de redresare și reziliență și REACT-UE, FSE+, Erasmus+, Fondul european de dezvoltare regională, InvestEU, Orizont Europa, Interreg, Europa digitală, mecanismul de tranziție echitabilă și Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală sunt disponibile pentru a sprijini realizarea angajamentelor naționale privind viitorul EFP.

Programul Erasmus+ pentru perioada 2021-2027 include, de asemenea, fonduri pentru a sprijini mobilitatea internațională a aproape 2 milioane de cursanți și personal din domeniul EFP, precum și un buget de 400 de milioane EUR pentru finanțarea a 100 de rețele CoVE în această perioadă.

Aceste oportunități de finanțare pot contribui la consolidarea sprijinului pentru ucenicie, digitalizarea instituțiilor de EFP și reformele EFP pentru a îmbunătăți programele de recalificare, în special pentru cei care lucrează în sectoare puternic afectate de pandemia COVID-19.

Dacă sunteți o parte interesată în domeniul EFP, aceste inițiative oferă sprijin, îndrumare și instrumente utile pentru a ne ajuta să realizăm împreună viziunea cuprinzătoare a UE pentru viitorul EFP. EFP este esențială pentru a se asigura că europenii au competențele potrivite pentru locurile de muncă de astăzi și de mâine.

Urmând parcursul stabilit de recomandare, așa cum este prezentat în această broșură, statele membre pot contribui la tranziția verde și digitală a Europei, asigurând în același timp accesul tuturor cetățenilor europeni la educație, formare și învățare pe tot parcursul vieții, de calitate și favorabile incluziunii, astfel încât aceștia să poată participa pe deplin în societate, să facă tranziția pe piața muncii și, în cele din urmă, să se dezvolte în carieră.

Anexa

	Cursanții înscriși la EFP la nivel liceal sau postliceal din totalul cursanților din ciclul secundar superior ⁵			Rata de ocupare a forței de muncă a absolvenților receți ai EFP (cu vârsta între 20-34 de ani)			Rata de ocupare a forței de muncă a absolvenților receți ai învățământului general (cu vârsta între 20-34 de ani)		
	%	%	%	%	%	%	%	%	%
	2017	2018	2019	2018	2019	2020	2018	2019	2020
UE27	48,1	48,4	48,4	79,0	79,1	76,1	63,7	62,8	58,3
Belgia	57,8	56,8	56,2	76,7	77,1	76,5	43,9	61,6	61,3
Bulgaria	50,7	52,9	52,1	66,4	73,5	69,6	68,6	63,0	59,3
Cehia	72,4	71,3	70,5	87,7	86,8	84,8	80,6	75,9	68,5
Danemarca	38,9	37,7	37,3	85,0	84,7	84,5	77,1	77,1	79,1
Germania	45,6	46,5	48,1	92,4	93,4	93,4	68,7	66,8	61,4
Estonia	40,7	40,1	39,8	76,6	86,2	79,9	68,8	62,6	63,9
Irlanda	nu se aplică	35,7	27,6	76,9	75,9	73,5	71,5	69,9	56,0
Grecia	28,8	28,5	29,1	50,5	50,9	43,7	45,2	51,3	48,4
Spania	35,3	35,8	36,4	70,0	66,0	50,3	64,1	53,6	51,5
Franța	39,9	39,3	39,3	72,2	68,8	68,5	47,2	50,8	43,0
Croația	69,6	69,2	69,0	68,8	73,9	73,7			
Italia	55,3	53,6	53,0	53,9	56,6	53,3	36,2	38,3	37,0
Cipru	16,7	16,7	16,9	67,3	70,2	59,0	69,4	73,8	68,8
Letonia	38,6	38,9	38,9	75,8	65,6	70,2	73,4	74,2	72,9
Lituania	27,4	26,8	26,1	79,2	67,3	56,8	75,6	69,6	53,0
Luxemburg	61,6	61,6	61,9	95,4	100,0		71,9	73,7	73,4
Ungaria	23,0	38,0	44,0	87,1	86,3	80,0	75,7	71,7	69,4
Malta	27,1	28,5	27,7	91,0	91,2	89,5	91,2	86,0	88,0
Țările de Jos	68,2	67,5	67,5	87,9	90,4	84,7	89,1	78,7	58,6
Austria	68,6	68,4	68,8	87,3	88,0	85,4	77,4	64,0	69,6
Polonia	51,7	52,1	52,5	78,4	78,9	78,0	72,5	71,0	65,7
Portugalia	40,7	39,7	39,0	77,4	76,0	73,0	69,7	70,9	69,1
România	56,2	56,2	56,2	69,0	67,7	68,7	62,8	63,6	60,4
Slovenia	70,9	70,9	70,8	84,5	79,1	71,6	66,6	77,3	57,9
Slovacia	68,9	67,8	67,5	84,7	84,6	80,7	84,3	86,8	69,3
Finlanda	71,6	71,6	68,7	78,5	80,4	74,6	76,9	82,9	76,4
Suedia	34,1	35,4	35,2	88,0	87,4	85,3	79,4	83,0	77,5

⁵ Vă rugăm să rețineți că codificarea cromatică a coloanelor din tabel indică culorile utilizate în diagramele 1 și 2.

Oficiul pentru Publicații
al Uniunii Europene